

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

AZ UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2019.6.14.
JOIN(2019) 12 final

**KÖZÖS KÖZLEMÉNY AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Jelentés a dezinformációval szembeni közös cselekvési terv végrehajtásáról

A. Bevezetés

A demokratikus folyamataink és intézményeink dezinformációval szembeni védelme¹ komoly kihívás elé állítja a társadalmainkat. E kihívás kezelése érdekében az EU szilárd keretet vezetett be az összehangolt fellépéshez, mely teljes mértékben összhangban van az európai értékeinkkel és alapjogainkkal.

Az európai demokrácia csak annyira erős, mint amennyire erős a polgárai aktív részvétele. A legutóbbi európai parlamenti választásokon való rekordszintű részvétel az európaiak elkötelezettségét mutatja aziránt, hogy részt vegyenek Uniójuk jövőjének alakításában.

Most még túl korai következtetéseket levonni azzal kapcsolatban, hogy a dezinformációnak milyen hatásai voltak az európai parlamenti választásokra. Azonban világos, hogy a dezinformációval szembeni közös cselekvési terv² és a választási csomag³ részeként hozott intézkedések hozzájárultak a támadásoktól való elrettentéshez és a dezinformáció nyilvánosság elé tárásához. E fellépések által ösztönözve számos újságíró, tényellenőrző, platform, nemzeti hatóság, kutató és a civil társadalom járult hozzá a fenyegetéssel szembeni fellépés módjainak tudatosításához. A közvélemény fokozott tudatossága megnehezítette a rosszindulatú szereplők számára, hogy manipulálják a nyilvános vitát.

Ennek ellenére még mindig nem lehetünk elégedettek és folytatni kell a dezinformáció elleni küzdelmet. E küzdelem hosszú távú kihívást jelent társadalmunk valamennyi szereplője számára és folyamatos elkötelezettséget és erőfeszítéseket tesz szükségessé. Többet kell tenni az Unió demokratikus folyamatainak és intézményeinek manipulációval és dezinformációval szembeni védelme érdekében.

A Bizottság és a főképviselő mai jelentése tartalmazza az eddig elért eredmények első értékelését és a jövőre nézve ismerteti a főbb tanulságokat. Részletesebben ismerteti a cselekvési terv és a választási csomag hozzájárulását a dezinformáció elleni küzdelemhez az európai választásokkal összefüggésben. A jelentés egyben a Bizottság és a főképviselő hozzájárulása az Európai Tanács 2019. június 20–21. közötti üléséhez.

B. Lépések a dezinformáció elleni fellépés koordinált megközelítése felé

A dezinformációval szembeni cselekvési terv elfogadásával a Bizottság és a főképviselő erős keretrendszer vezetett be a fenyegetésekkel szembeni fellépéshez az Unión belül és kívül. Az összes

¹ A Bizottság meghatározása szerint a dezinformáció „olyan igazolhatóan hamis vagy félrevezető információ, amelyet gazdasági haszonszerzés vagy szándékos megtévesztés céljából hoznak létre, hoznak nyilvánosságra és terjesztenek, és amely kárt okozhat a közérdeknek. Nem tartoznak a félretájékoztatás körébe a jelentéstételi hibák, a satírák és paródiák, illetve az egyértelműen azonosítható módon pártokhoz köthető hírek és kommentárok.” (COM(2018)236). A dezinformáció célja a zavarkeltés és a megosztás, miközben kétségeket kelt a tények torzításával és meghamisításával, zavart keltve az emberekben és gyengíti az intézményekbe és az elfogadott politikai folyamatokba vetett bizalmukat.

² JOIN(2018) 36.

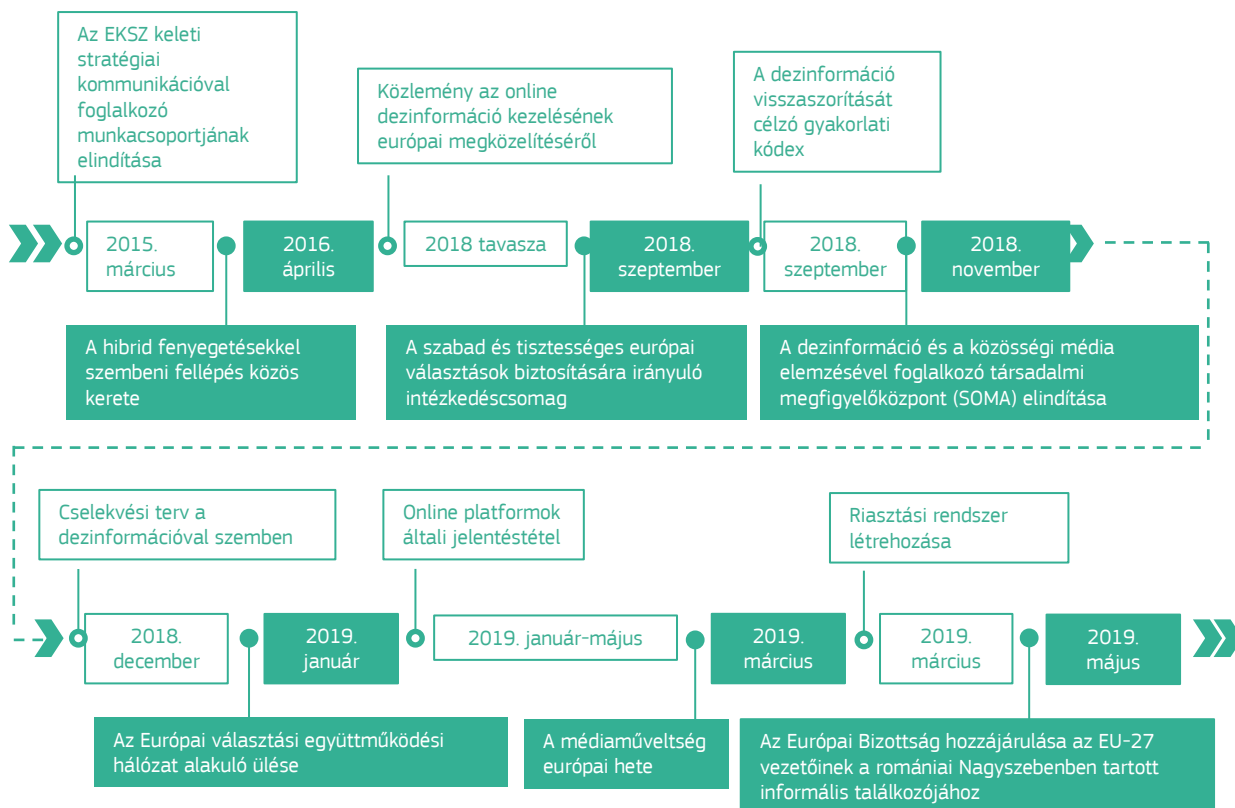
³ A választási csomag a következőkből áll: a Bizottság közleménye a szabad és tisztességes európai választások biztosításáról COM(2018) 637; Az európai parlamenti választásokkal összefüggésben a választási együttműködési hálózatokról, az online átláthatóságról, a kiberbiztonsági eseményekkel szembeni védelemről és a félretájékoztatási kampányok elleni küzdelemről szóló bizottsági ajánlás, COM(2018) 5949; A Bizottság iránymutatása az uniós adatvédelmi szabályok választásokkal összefüggésben történő alkalmazásáról, COM (2018) 638; Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2019/493 rendelete (2019. március 25.) a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályoknak az európai parlamenti választásokkal összefüggésben történő megsértésével kapcsolatos ellenőrzési eljárás tekintetében az 1141/2014/EU, Euratom rendelet módosításáról (HL L 85I, 2019.3.27., 7. o.).

érintett, így az uniós intézmények, a tagállamok, az ipar és a civil társadalom saját szerepének megfelelően együttműködött a fellépések következő négy területén:

1. Az EU megerősítette képességeit a dezinformáció azonosítása és a dezinformáció elleni fellépés terén az Európai Külügyi Szolgálaton belüli stratégiai kommunikációs munkacsoportok és a hibrid fenyegetésekkel foglalkozó uniós információs és elemzőcsoport segítségével. Javította továbbá a koordinált válaszadást a riasztási rendszer létrehozásával, melynek célja a tagállamok és az uniós intézmények közötti információcsere megkönnyítése.
2. Az EU együttműködött az online platformokkal és az iparral az önkéntességen alapuló, dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex keretében a politikai kommunikáció átláthatóbbá tétele és a szolgáltatásaik manipulatív igénybevételének megakadályozása érdekében. Ezáltal a felhasználók megérthetik, hogy miért látják az adott politikai tartalmakat és hirdetéseket, továbbá információt kapnak azok eredetéről.
3. A Bizottság és a főképviselő, az Európai Parlament együttműködésével, segítette növelni a tudatosságot és a dezinformációval szembeni rezilienciát a társadalomban, nevezetesen tényalapú üzenetekkel és a médiaműveltség előmozdítására irányuló erőfeszítések fokozásával.
4. A Bizottság együttműködés, iránymutatás és támogatás, valamint jogalkotási intézkedések révén támogatta a tagállamok erőfeszítéseit a választások integritásának biztosításában és az Unió demokratikus rendszerei ellenálló képességének erősítésében.

Az EU dezinformáció elleni közös és koordinált fellépésének áttekintése

1. A képességek javítása és a koordinált válaszadás erősítése

A Bizottság és a főképviselő megerősítette az Unió képességeit a dezinformáció észlelése, elemzése és nyilvánosság elé tárása terén, valamint a koordinált válaszadás biztosítása céljából, elsősorban a riasztási rendszer révén. Ez elsősorban a Kommunikációs Főigazgatóságon belüli, idevágó munkaterületek megerősítésével, valamint az Európai Külügyi Szolgálat stratégiai kommunikációs munkacsoportjaira elkülönített pénzügyi és humán erőforrások növelésével valósult meg. Például, a források növelésének köszönhetően a keleti stratégiai kommunikációval foglalkozó munkacsoport kibővíthette tevékenységi körét és továbbfejleszthette a szakmai monitoringot.

A riasztási rendszer megkönnyítette a napi szintű információcserét és -megosztást az uniós hatóságok és a tagállamok között a dezinformációhoz köthető számos esettel és trenddel kapcsolatban.

A jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékok alapján még nem lehet megerősíteni egy, kifejezetten az európai választásokat célzó, külső forrásokból kiinduló és határon átnyúló dezinformációs kampány fennállását. Az összegyűjtött bizonyítékok azonban orosz forrásokból kiinduló folyamatos és tartós dezinformációs tevékenységet⁴ leplezték le, melynek célja a választási részvétel csökkentése és a választói preferenciák befolyásolása volt. E tevékenység témák széles körére terjedt ki, az Unió demokratikus legitimációjának megkérdőjelezésétől kezdve a közvéleményt megosztó olyan kérdésekről folytatott nyilvános viták befolyásolásáig, mint a migráció és a szuverenitás. Ez megerősíti, hogy az állam vagy nem állami szereplők⁵ által folytatott dezinformációs kampányok hibrid fenyegetést jelentenek az EU számára.

A rosszindulatú szereplők folyamatosan afelé tendálnak, hogy a dezinformáció eszközével szélsőséges nézeteket terjesszenek és kiélezzék a helyi vitákat, többek között az EU elleni alaptalan támadásokkal. A hazai politikai szereplők gyakran átvették az orosz források által alkalmazott taktikákat és módszereket az EU és annak értékei elleni támadásokhoz⁶. Ebben más külső szereplők is részt vettek.

A rosszindulatú szereplők arra használták fel az égő Notre Dame katedrálist, hogy szemléltessék a nyugati és keresztény értékek állítólagos hanyatlását az EU-ban. E szereplők az Ausztriában kialakult politikai válságot és a kormány azt követő bukását hamar az „európai mély államnak”, a „német és a spanyol biztonsági szolgálatoknak” és egyes személyeknek tulajdonították. A választási részvétel csökkentése céljából olyan állítások terjedtek, melyek szerint jelentéktelen az Európai Parlament jogalkotási hatásköre és lobbisták irányítása alatt áll⁷.

Az említett szereplők által használt taktikák ugyanolyan gyorsan fejlődnek, mint az államok és az online platformok által elfogadott intézkedések. A digitális platformokon lefolytatott nagyszabású műveletek helyett ezek a szereplők, különösen az orosz forrásokhoz köthetőek, inkább a kisebb

⁴ Az orosz forrásoknak tulajdonítható és a keleti stratégiai kommunikációval foglalkozó munkacsoport által 2019 januárja óta dokumentált dezinformációs esetek száma (998) kétszeresére nőtt 2018 ugyanezen időszakához képest (434).

⁵ Lásd a Facebook bejelentéseit oldalak, csoportok és fiókok eltávolításáról más országokban <https://newsroom.fb.com/news/>.

⁶ <https://www.isdglobal.org/isd-publications/interim-briefing-propaganda-and-digital-campaigning-in-the-eu-elections/>.

⁷ Az ilyen dezinformációs esetekről részletesebb információ az EUvsDisinfo portálon található: <https://euvsdisinfo.eu/disinformation-cases/>.

kiterjedésű, lokalizált műveleteket részesítik előnyben, melyek nehezebben felderíthetők és tárhatók a nyilvánosság elé.

Tekintettel a dezinformációs tevékenységek egyre kifinomultabbá válására, és arra, hogy a független kutatók csak nehezen férnek hozzá a platformok releváns adataihoz, időre lesz szükség a dezinformációs kampányok nagyságrendjének és hatásának bizonyító erejű értékeléséhez, melyhez szükség lesz a civil társadalom, a tudományos élet, a közszereplők és az online platformok összehangolt erőfeszítésére.

A riasztási rendszer feladata az uniós intézmények és a nemzeti hatóságok közötti koordináció szorosabbá tétele, és e tekintetben bevált. A hatóságok közötti megkeresések száma folyamatosan nő és az eszköz referenciaként szolgál a dezinformáció elleni küzdelemhez. A riasztási rendszer erősítette az online platformokkal való együttműködést, jóllehet utóbbiaknak jobban kellene reagálniuk a nem autentikus fellépések és a rosszindulatú tartalmak kapcsán tett külső bejelentésekre. Emellett a riasztási rendszer elősegítette és a jövőben még erősebbé teszi az olyan nemzetközi partnerekkel folytatott együttműködést, mint a G7-ek és az Észak-atlanti Szerződés Szervezete.

2. A dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex végrehajtása

Az online platformok fontos információforrást jelentenek az uniós polgároknak. Ezért döntő szerepet játszhatnak a dezinformáció terjedésében. A Bizottság ezért sürgette a platformokat arra, hogy fokozzák a dezinformáció elleni küzdelem terén tett erőfeszítéseiket. Ennek eredményeként a legfontosabb platformok – többek között a Facebook, a Google és a Twitter –, valamint a szoftver-vállalatok és a reklámpárt képviselő szervezetek 2018 októberében elfogadták az önszabályozó, dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódexet⁸. Ezzel önként vállalták, hogy javítani fogják a szolgáltatásaik átláthatóságát, elszámoltathatóságát és megbízhatóságát.

Tekintettel a 2019. évi európai választásokra, a Bizottság és az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokat Szabályozó Hatóságok Európai Csoportja (ERGA)⁹ 2019 januárja és májusa között célirányos monitoringnak vetette alá a Facebook, a Google és a Twitter intézkedéseit az említett platformok által benyújtott havi jelentések alapján¹⁰. E monitoring keretében a következő eredményeket azonosították:

- Az online-platformok javították a **reklámelhelyezések ellenőrzését** a rosszindulatú, kattintásvadász gyakorlatok visszaszorítása, továbbá a dezinformációt terjesztők reklámbevételeinek csökkentése érdekében. Havi jelentéseik részletes adatokat tartalmaztak tagállamonként az eltávolított reklámok számáról és a megtévesztő magatartás¹¹ miatt megszüntetett fiókok számáról.

⁸ 2019 májusában a Microsoft aláírta a kódexet.

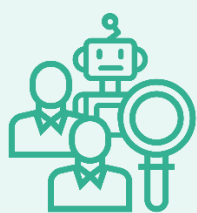
⁹ Az ERGA a teljes jelentést a 2019. június 20–21-i ülésén fogadja el.

¹⁰ A Bizottság ezeket a jelentéseket a gyakorlati kódex végrehajtása terén elért eredmények értékelésével együtt tette közzé.

¹¹ Ebbe beletartozik a hasonmással való visszaélés, a kéretlen üzenetek küldése, az identitással kapcsolatos megtévesztés, továbbá az ún. „ad farm” oldalakhoz és/vagy hamis weboldalakhoz vezető linkek. Az öt hónapos időszakban a Google 131 621 uniós háttérű hirdetési fiók ellen lépett fel a megtévesztés elleni követelmények megsértése, továbbá 26 824 uniós háttérű hirdetési fiók ellen az eredeti tartalomra vonatkozó követelmények megsértése, valamint uniós háttérű kiadók 1188 fiókja ellen az értékes webtartalomra vonatkozó követelmények megsértése miatt. A Facebook közel 1,2 millió hirdetés ellen lépett fel az EU-ban amiatt, mert megsértették a rossz minőségű vagy bomlasztó, megtévesztő vagy hamis tartalomra vonatkozó követelményeket, illetve a rendszereinek megkerülése miatt. A Twitter arról számolt be, hogy az EU-t célzó 6018 reklámot utasított el az üzleti reklámok elfogadhatatlan gyakorlataira vonatkozó követelmények

- ▶ Mindhárom platform fokozta erőfeszítéseit a **politikai reklámok átláthatóságának** javítása érdekében, elsősorban azok címkézésével és azok nyilvánosan hozzáférhetővé tételével a keresőfunkcióval működő, hirdetéseket tartalmazó könyvtárakban.
- ▶ A platformok beszámoltak arról, hogy intézkedéseket hoztak a **szolgáltatásaik integritásának** javítására. Arról is beszámoltak, hogy a hangsúlyt egyrészt a manipulatív magatartásra fogják helyezni annak érdekében, hogy összehangolt műveletek révén láthatóbbá tegyék a tartalmakat, másrészt pedig a botokkal és a hamis fiókokkal való visszaélésekre.

Január és május között az online platformok intézkedéseket hoztak a nem autentikus fellépések ellen annak érdekében, hogy világszerte visszaszorítsák a kényszerű üzenetek és a dezinformáció nagyságrendjét. A Google arról számolt be, hogy világszerte több mint 3,39 millió Youtube-csatornát távolított el, és további 8600 csatornát a kényszerű üzenetek küldésével és a hasonmással való visszaélésre vonatkozó követelmények megsértése miatt. A Facebook 2,19 milliárd hamis fiókot szüntetett meg 2019 első negyedében, továbbá 1574 nem uniós és 168 uniós háttérű oldal, csoport és fiók ellen lépett fel uniós tagállamokat célzó nem autentikus fellépések miatt. A Twitter közel 77 millió spam-hez hasonló vagy hamis fiók ellen lépett fel világszerte.

A választásokat megelőző napokon az online platformok dezinformációt és gyűlöletbeszédet terjesztő további fiókokat azonosítottak és távolítottak el független ellenőrök és újságírók bejelentései alapján¹². A bejelentések szerint a Franciaországra, Németországra, Olaszországra, az Egyesült Királyságra, Lengyelországra és Spanyolországra kiterjedő több mint 600 csoport és Facebook-oldal terjesztett dezinformációt és gyűlöletbeszédet, vagy használt hamis profilokat annak érdekében, hogy mesterségesen felkeltsék a figyelmet az általuk támogatott pártok vagy weboldalak tartalmi iránt. Ezeket az oldalakat a felhasználók 763 milliószor tekintették meg. A kutatók, a tényellenőrök és a civil társadalom visszajelzései további, a választói magatartás manipulációjára irányuló nagyszabású kísérleteket azonosítottak legalább kilenc tagállamban¹³.

Az említett erőfeszítések ellenére többet kell tenniük a platformoknak a dezinformáció elleni eredményes fellépés érdekében. A Facebook kiterjesztette az átláthatóságot a témafókuszú hirdetésekre¹⁴, a Google és a Twitter viszont nem, ami kérdéseket vet fel a kódex valamennyi aláírója által hozott átláthatósági intézkedések eredményességével kapcsolatban. Továbbá, a platformok nem haladtak kellőképpen a hirdetéseket megjelenítő weboldalak átláthatósága terén, részben a reklámpar elégtelen szerepvállalása miatt.

Valamennyi platformnak biztosítania kell a tényellenőrökkel folytatott aktív és működőképes együttműködést az összes tagállamban, és képessé kell tenniük a felhasználókat a dezinformáció hatékonyabb észlelésére. Ez történhet például az információforrásokra vonatkozó megbízhatósági mutatók médiaszervezetek bevonásával történő kidolgozása révén.

megsértése miatt, és az EU-t célzó további 9508 hirdetést a hirdetések minőségére vonatkozó követelmények megsértése miatt.

¹² <https://www.theguardian.com/world/2019/may/22/far-right-facebook-groups-spreading-hate-to-millions-in-europe>.

¹³ Avaaz (2019): Far Right Networks of Deception; Institute for Strategic Dialogue (2019): 2019 EU Elections Information Operations Analysis: Interim Briefing Paper; Avaaz & Institute for Strategic Dialogue (2019): Disrupted: Evidence of Widespread Digital Disruption of the 2019 European Parliament Elections.

¹⁴ Például: bevándorlás, politikai értékek, polgári és szociális jogok, kül- és biztonságpolitika, környezetvédelmi politika.

A platformoknak biztosítaniuk kell továbbá a kutatóközösség számára az adatokhoz való érdemi hozzáférést, összhangban a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályokkal. A kutatókkal folytatott együttműködés lehetővé fogja tenni a dezinformációs kampányok hatékonyabb észlelését és elemzését, a kódex végrehajtásának alapos nyomon követését, valamint az algoritmusok működésének független felügyeletét. A Bizottság a jövőben is elő fogja segíteni a kódex átvételét az érintettek széles körében.

Az év vége előtt a kódex alkalmazása első 12 hónapjának lezárultával a Bizottság értékelni fogja a kódex hatékonyságát. Amennyiben az értékelés eredményei nem bizonyulnak kielégítőnek, a Bizottság további intézkedéseket javasolhat, szabályozási jellegű intézkedéseket is ideértve.

3. Tudatosságnövelés és a társadalom rezilienciájának javítása

Összefogásra van szükség a dezinformációval szemben és a társadalom rezilienciájának javítása érdekében. Ez történhet a polgárok és a civil társadalom szerepvállalásának erősítésével, továbbá az Unióval kapcsolatos, tényalapú kommunikáció biztosításával. Az európai választásokat megelőzően az uniós intézmények szorosan együttműködtek a következő területeken:

- ▶ **A dezinformációval kapcsolatos tudatosságnövelés:** Az uniós intézmények kezdeményezések egész sorát indították el a dezinformációval kapcsolatos tudatosságnövelés céljából az uniós tagállamokban. Ennek keretében többek között szemináriumokat, konferenciákat és sajtótájékoztatókat tartottak. A rendezvényeken több száz újságíró vett részt, ami hozzájárult a probléma jobb megértéséhez és a dezinformációval kapcsolatos fenyegetésekről szóló tudósítások számának növekedéséhez. A Brüsszelben megrendezett Európai Ifjúsági Hét keretében a látogatócsoportoknak tartott tájékoztatókon közel 200 személy vett részt a civil társadalom, egyetemek és ifjúsági szervezetek képviselőiben.

Az új uniós adatvédelmi szabályok miatt az a tévhit terjedt Németországban, miszerint a gyermekek, szemben az eddigi szokással, nem tűzhetik a városuk karácsonyfájára a télapónak címzett kívánságlistájukat (németül: Wunschzettel). Jóllehet, az uniós adatvédelmi szabályokat azért dolgozták ki, hogy megvédjék a személyes adatokat az érintett személyek beleegyezése nélküli felhasználással szemben, a szabályok nem tiltják, hogy a gyermekek közzétegyék a karácsonyi kívánságaikat, amennyiben a szülők beleegyeznek ebbe.

- **Az uniós szakpolitikák jobb kommunikálása:** Az uniós intézmények a közösségi médiát¹⁵ és kommunikációs kampányok¹⁶ keretében folytatott proaktív és többnyelvű kommunikációt igénybe véve fordultak több millió uniós polgárhoz, hogy elősegítsék az EU mindennapjaikra gyakorolt hatásának tudatosítását és jobb megértését. Az Európai Parlament „Szavazni fogok” címmel figyelemfelkeltő kampányt¹⁷ indított, és számos nemzeti hatóság hasonló intézkedéseket hozott. A Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat célirányos kampányok révén jelentősen kiterjesztette a pozitív kommunikációját, mellyel több millió polgárt ért el.
- **Az EU dezinformációra való reagálási képességének javítása:** A Bizottság az Európai Külügyi Szolgálattal és az Európai Parlamenttel közösen tévhiteket eloszlató és tudatosító anyagokat dolgozott ki és terjesztett, melynek során tudományos és intézményi szakértelmet is igénybe vett. A Bizottság dezinformáció elleni belső hálózata rendszeresen működött, és más uniós intézményekkel együttműködve összefogta a szakértelmet és a kommunikációs know-howt. Több bizottsági képviselő hozott létre a honlapján olyan oldalakat, amelyek megcáfolják az EU-val kapcsolatban tartósan fennálló tévhiteket, és lépett partnerségre tényellenőrzőkkel, szerkesztői csoportokkal és más civil társadalmi kezdeményezésekkel a dezinformációval szembeni fellépés érdekében.

¹⁵ A Bizottság rendszeresen kommunikál a közösségimédia-fiókjain keresztül a dezinformáció témájáról: 2018 januárja és 2019 áprilisa között 57 posztja jelent meg a Twitter, a Facebook, az Instagram és a LinkedIn platformokon, ami 54 781 reakciót generált, 3 256 476 potenciális megtekintést eredményezett (csak a Twitteren és a Facebookon) és 385 655 embert ért el (csak a Facebookon és az Instagramon).

¹⁶ Az „eredményesen működő Európa” kampány (a 16 tagállamra kiterjedő InvestEU 2017–2018 között több mint 240 millió potenciális kapcsolatot eredményezett), az „eszközöket biztosító Európa” kampány (az EUandMe kampány célcsoportja közel 100 millió 18–35 év közötti személy az EU-ban és 2018–2019 között több mint 60 millió potenciális kapcsolatot eredményezett) és a „védelmet nyújtó Európa” kampány (célcsoportja a 35–55 év közötti személyek, 2018–2019 között kb. 60 millió potenciális kapcsolatot eredményezett).

¹⁷ Ebben a kampányban 300 000 támogató vett részt, akik a helyi közösségeikben és közösségi csoportokban folytatnak vitákat Európáról, on-line és off-line. Több mint 340 páneurópai szervezet fogott össze a Parlamenttel a választásokon való részvétel támogatása érdekében.

- ▶ **A társadalom rezilienciájának erősítése médiaműveltség révén:** A magas szintű médiaműveltség döntő fontosságú ahhoz, hogy a polgárok megalapozott döntéseket hozhassanak a digitális korban. A vibráló modern demokrácia előfeltételét jelenti. Annak érdekében, hogy az Unió egészében kiterjessze a médiaműveltség javítását szolgáló kezdeményezéseket és rámutasson a bevált gyakorlatokra, elsősorban regionális és nemzeti szinten, a Bizottság megszervezte az első alkalommal megrendezett „médiaműveltség európai hetét”, melynek keretében több mint 320 rendezvényre került sor az EU-ban¹⁸. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló új irányelvnek¹⁹ megfelelően a tagállamoknak a szabályozókkal és más érintettekkel való szoros együttműködésben médiaműveltséggel kapcsolatos intézkedéseket kell beépíteniük a nemzeti kereteikbe.
- ▶ **A civil társadalom szerepének erősítése:** A Nemzetközi Tényellenőrző Hálózat (IFCN) létrehozta európai ágát, mely 14 tagállamban foglalkoztat független tényellenőrzőket és 11 nyelven elérhető honlappal rendelkezik. A Bizottság a továbbiakban is támogatni fogja a független tényellenőrzőkből és tudományos kutatókból álló, európai multidiszciplináris közösség létrehozását. A „Horizont 2020” program keretében a Bizottság támogatta a tartalomellenőrzést és a közösségi médiában való terjesztést szolgáló új technológiákba való beruházásokat. Az Unió szomszédságában a Bizottság fokozta az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy kapcsolatokat építsen ki az EU és a partnerországok civil társadalmával. Ez lehetővé tette a dezinformáció elleni küzdelmet szolgáló, közösségvezérelt megoldások azonosítását és tesztelését.

A Bizottság elindította a dezinformáció és a közösségi média elemzésével foglalkozó társadalmi megfigyelőközpontot (SOMA), melynek célja a hálózatépítés, a tudáscsere és a bevált módszerek fejlesztésének megkönnyítése a független tényellenőrzők között. Egy 14, tényellenőrzéssel foglalkozó európai szervezetből álló első csoport már hozzáfér a SOMA-hoz, mely a dezinformációval kapcsolatos kutatás számára multidiszciplináris központokat is létrehoz. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz forrásokat (2,5 millió EUR) biztosít az új digitális szolgáltatási infrastruktúra létrehozásához, melynek célja a tényellenőrzők és a kutatók közötti hálózatépítés.

4. A választások integritásának védelme

A Facebook/Cambridge Analytica ügy és a választásokba világszerte történt beavatkozások leleplezése óta a Bizottság határozottan fellépett a választások integritásának védelme és a társadalom rezilienciájának növelése érdekében, elsősorban a választási csomagjával. E fellépések segítségével konkrét eredmények születtek a következő területeken:

¹⁸ Ez a kezdeményezés a tagállamokkal való együttműködésben valósult meg és 2019. március 18-tól 22-ig tartott.

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1018 irányelve (2018. november 14.).

- ▶ **A választási hatóságok koordinálásának javítása:** A tagállamokkal együttműködve létrehozott választási hálózatok, melyek a választással összefüggő kérdésekben illetékes hatóságokból állnak, fokozták a lehetséges fenyegetésekkel szembeni felkészültséget és javították a tevékenységek nemzeti és uniós szinten történő összehangolását a választásokat megelőzően. A hálózatok feladatai közé tartozott többek között a fenyegetések és a hiányosságok azonosítása, a válságokra való felkészülés, a figyelemfelkeltő kampányok, a dezinformáció elleni erőfeszítések, az alkalmazandó szabályok nyomon követése és érvényesítése, továbbá az alkalmazandó nemzeti jogszabályok és eljárások elemzése. A meglévő együttműködés hatékonyan támogatta a tagállamokban a választások előkészítését és elősegítette néhány eltérés kezelését ezen az összetett területen.
- ▶ **A kiberfenyegetésekkel szembeni védelem javítása:** Az Európai Unió Hálózat- és Információbiztonsági Ügynökség (ENISA), a Bizottság és a Parlament támogatásával szervezett gyakorlatok elősegítették a kiberfenyegetésekkel szembeni felkészültség és reziliencia erősítését²⁰. Az uniós intézmények intézkedéseket hoztak az uniós intézmények és azok legfontosabb képviselői közösségi médiában működő fiókjainak védelme érdekében²¹. Az új jogi keret²² elfogadásával az EU most már szankciókat is kivethet (pl. eszközök befagyasztása, utazási tilalom) a kibertámadásoktól való elrettentés, valamint az azokra való reagálás érdekében, melyek külső fenyegetést jelentenek az Unióra vagy a tagállamaira.
- ▶ **Személyes adatokkal való visszaélés:** Az adatvédelmi kötelezettségek pontosítása céljából a Bizottság iránymutatást²³ adott ki az általános adatvédelmi rendelet választással összefüggésben történő alkalmazásáról. Az Európai Adatvédelmi Testület is kiadott egy nyilatkozatot a személyes adatok politikai kampányokban történő használatáról²⁴, amelyben kötelezettséget vállalt a többi érintett hatósággal való együttműködésre a választások biztonságába és integritásába vetett bizalom biztosítása érdekében. Továbbá, hatályba léptek az adatvédelmi szabályok európai politikai pártok általi megsértését szankcionáló új intézkedések²⁵. A Bizottság ajánlotta a tagállamoknak, hogy ugyanezt a megközelítést kövessék nemzeti szinten.

²⁰ Az ENISA által szervezett két gyakorlat elősegítette a nemzeti hatóságok felkészítését egyrészt olyan eseményekre, amelyek célja a választások legitimitásának megkérdőjelezése, másrészt olyan forgatókönyvre, amelyben kibertámadásokat hajtanak végre kritikus infrastruktúrák ellen az európai választások előtt és alatt. A 2019 májusában megrendezett legutóbbi gyakorlaton több mint 70, biztonsági eseményekkel foglalkozó szakember vett részt az uniós tagállamokból.

²¹ Az EU hálózatbiztonsági vészhelyzeteket elhárító csoportja által működtetett közösségimédia-ellenőrzési szolgáltatás (*Social Media Assurance Service – SMAS*).

²² A Tanács (EU) 2019/796 rendelete (2019. május 17.) az Uniót vagy annak tagállamait fenyegető kibertámadások elleni korlátozó intézkedésekről (HL L 129I, 2019.5.17., 1. o.). A Tanács (KKBP) 2019/797 határozata (2019. május 17.) az Uniót vagy annak tagállamait fenyegető kibertámadások elleni korlátozó intézkedésekről (HL L 129I, 2019.5.17., 13. o.).

²³ COM(2018) 638.

²⁴ https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb-2019-03-13-statement-on-elections_en.pdf.

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2019/493 rendelete (2019. március 25.) a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályoknak az európai parlamenti választásokkal összefüggésben történő megsértésével kapcsolatos ellenőrzési eljárás tekintetében az 1141/2014/EU, Euratom rendelet módosításáról (HL L 85I, 2019.3.27., 7. o.).

- **Az átláthatóság növelése:** A tagállamokat, a politikai pártokat, az alapítványokat és a kampányokat felszólították arra, hogy hozzanak intézkedéseket a politikai kommunikáció és a hirdetések átláthatóbbá tételére. A cél az volt, hogy képessé tegyék a polgárokat arra, hogy felismerjék a fizetett online politikai hirdetéseket és kommunikációt és azonosíthassák azok forrásait. Ez történhet például úgy, hogy hozzáférhetővé teszik a weboldalaikon az online tevékenységekkel, valamint a hirdetésekhez használt kiválasztási kritériumokkal kapcsolatos kiadásait.

E tapasztalatra építve a Bizottság 2019 októberében a választásokról szóló átfogó jelentést fogad el, mely részletezni fogja a választási csomag végrehajtását is.

C. Következtetések

A választásokat megelőzően az összehangolt uniós megközelítés elősegítette a felkészültség és a koordináció erősítését a dezinformáció elleni küzdelemben. Az előzetes elemzés szerint hozzájárult a dezinformációs kísérletek nyilvánosság elé tárásához és a választások integritásának megőrzéséhez²⁶, a véleménynyilvánítás szabadságának védelmezése mellett. Az elmúlt húsz év óta mért legmagasabb részvételi arány (50,97 %) tükrözi a polgárok Unió iránti érdeklődését és az Unió életükben betöltött fontos szerepét.

Ennek ellenére még mindig nem lehetünk elégedettek. A dezinformáció egyre növekvő fenyegetést jelent, mely folyamatos kutatást igényel annak érdekében, hogy képesek legyünk hozzáigazítani a szakpolitikai eszköztárunkat az új trendekhez és gyakorlatokhoz. A rosszindulatú források – akár az EU-n belül vagy kívül – folyamatosan új taktikákat követnek, és inkább a kisebb kiterjedésű, lokalizált műveleteket részesítik előnyben, melyek kevésbé felderíthetők és tárhatók a nyilvánosság elé. A cél azonban ugyanaz marad: a társadalmunk megosztása és a polgárok demokratikus folyamatokba és intézményekbe vetett bizalmának aláásása.

A demokratikus folyamataink és intézményeink dezinformációval és manipulációval szembeni védelme hosszú távú kihívást jelent és folyamatos erőfeszítéseket tesz szükségessé. Ehhez az uniós intézmények és a tagállamok közös erőfeszítéseire, továbbá megfelelő humán- és pénzügyi erőforrásokra van szükség a dezinformációs kampányok hatékonyabb észleléséhez, elemzéséhez és nyilvánosság elé tárásához, továbbá a dezinformációs kampányokkal szembeni felkészültség javításához uniós és nemzeti szinten. A magánszektorra, elsősorban az online platformokra, különösen nagy felelősség hárul a dezinformáció elleni fellépésben.

A Bizottság az EU-27 vezetőinek a romániai Nagyszebenben május 9-én tartott informális találkozájához való hozzájárulásában²⁷ kimondta, hogy a célzott dezinformációs kampányok gyakoribbá válása továbbra is komoly kihívást jelent a jövőre nézve, és a fenyegetés ellen közös fellépésre szólította fel az uniós intézményeket és a tagállamokat.

Az Európai Külügyi Szolgálat, a Bizottság és a tagállamok még erősebbé teszik a riasztási rendszer keretében folytatott együttműködést, ideértve a dezinformációs kampányok elemzését és nyilvánosság

²⁶ Ezt a független szereplők és a média is elismerik. Az Oxford Internet Institute által készített tanulmány szerint a Twitteren az európai választásokat megelőzően megosztott hírek kevesebb mint 4 %-a volt dezinformáció. Ezzel szemben a professzionális tömegmédia híreit 34 %-ban osztották meg. A FactCheckEU szerint az európai választásokat megelőzően a vártnál kevesebb volt a dezinformáció és nem határozta meg a választási vitákat, szemben a Brazíliában, az Egyesült Királyságban, a Franciaországban és az Egyesült Államokban lezajlott legutóbbi választásokkal.

²⁷ COM(2019) 218.

elé tárását szolgáló közös módszertan kidolgozását, valamint erősebb partnerségek kialakítását az olyan nemzetközi szervezetekkel, mint például a G7-ek és az Észak-atlanti Szerződés Szervezete.

A Bizottság még ebben az évben jelentést készít a választási csomag végrehajtásáról és értékelni fogja a gyakorlati kódex hatékonyságát. Ennek alapján további intézkedések mérlegelhetők annak érdekében, hogy hosszú távon biztosítsuk és javítsuk a fenyegetéssel szembeni reakciónkat.

A Bizottság és a főképviselő elkötelezettek amellett, hogy folytassák közös erőfeszítéseiket az európai demokráciánk dezinformációval és manipulációval szembeni védelme érdekében. Közös felelősségünk, hogy biztosítsuk az uniós polgárok tényszerű, objektív és megbízható információhoz való jogát.